

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 1 päivänä heinäkuuta 2025

399/2025

Laki

rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain (108/2018) 4 §, 8 §:n 2 ja 3 momentti, 13 §, 14 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 23 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 29 §:n 3 momentti, 33 §:n 2 momentti, 36 §, 38 §:n 1 momentti, 52 §:n 5 ja 7 momentti, 58 § ja 59 §:n 1 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 4 § osaksi laissa 790/2019 ja 58 § osaksi laissa 461/2023, sekä

lisätään lakiin uusi 34 a–34 l § ja niiden edelle uusi väliotsikko sekä lakiin uusi 36 a ja 36 b § seuraavasti:

4 §

Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvat rikokset

Rajavartiolaitoksen tehtävänä on estää, paljastaa ja selvittää seuraavia rikoksia:

- 1) rikoslain (39/1889) 17 luvun 7 §:ssä tarkoitettu valtionrajarikos ja 7 a §:ssä tarkoitettu lievä valtionrajarikos;
- 2) rikoslain 17 luvun 8 §:ssä tarkoitettu laittoman maahantulon järjestäminen ja 8 a §:ssä tarkoitettu törkeä laittoman maahantulon järjestäminen;
- 3) laittoman maahantulon järjestäminen ja siihen liittyvä rikoslain 25 luvussa tarkoitettu vapauteen kohdistuva rikos;
- 4) rajavalvonnan, Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tai Rajavartiolaitokselle säädetyn valvontatehtävän suorittamisen yhteydessä rikoslain 25 luvun 3 §:ssä tarkoitettu ihmiskauppa ja 3 a §:ssä tarkoitettu törkeä ihmiskauppa;
- 5) Rajavartiolaitoksen tarkastettavaa asiakirjaa koskeva rikoslain 33 luvun 1 §:ssä tarkoitettu väärennys, 2 §:ssä tarkoitettu törkeä väärennys, 3 §:ssä tarkoitettu lievä väärennys ja 4 §:ssä tarkoitettu väärennysaineiston hallussapito;
- 6) rikoslain 17 luvun 7 c §:ssä tarkoitettu alueloukkaus ja muu Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaaminen;
- 7) rikoslain 48 a luvun 1 §:ssä tarkoitettu metsästysrikos, 1 a §:ssä tarkoitettu törkeä metsästysrikos, 4 §:ssä tarkoitettu laittoman saaliin kätkeminen ja 4 a §:ssä tarkoitettu törkeä laittoman saaliin kätkeminen;
- 8) Rajavartiolaitoksen valvottavaksi säädetyn säännöksen noudattamatta jättäminen;
- 9) merilain (674/1994) 20 luvussa ja vesiliikennelain (782/2019) 8 luvussa rangaistavaksi säädetyt teot sekä vesiliikenteessä tapahtunut rikoslain 23 luvun 1 §:ssä tarkoitettu liikenneturvallisuuden vaarantaminen, 2 §:ssä tarkoitettu törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen, 5 §:ssä tarkoitettu vesiliikennejuopumus, 8 §:ssä tarkoitettu kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle, 10 §:ssä tarkoitettu kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta ja 11 a §:ssä tarkoitettu liikenteen häirintä;

10) rajavartioviranomaiseen tai Rajavartiolaitoksen ylläpidettäviin rajamerkkeihin ja rajalaitteisiin kohdistuva rikos;

11) rajavartiolain 72 §:ssä tarkoitettu rajavyyhykerikkomus;

12) rajavaltvonnan, Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tai Rajavartiolaitokselle säädetyn valvontatehtävän suorittamisen yhteydessä rikoslain 32 luvun 1 §:ssä tarkoitettu kätkemisrikos, 2 §:ssä tarkoitettu törkeä kätkemisrikos, 3 §:ssä tarkoitettu ammattimainen kätkemisrikos, 4 §:ssä tarkoitettu tuottamuksellinen kätkemisrikos ja 5 §:ssä tarkoitettu kätkemisrikkomus;

13) rajavaltvonnan, Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan tai Rajavartiolaitokselle säädetyn valvontatehtävän suorittamisen yhteydessä rikoslain 32 luvun 6 §:ssä tarkoitettu rahanpesu, 7 §:ssä tarkoitettu törkeä rahanpesu, 9 §:ssä tarkoitettu tuottamuksellinen rahanpesu ja 10 §:ssä tarkoitettu rahanpesurikkomus, jos epäillyn rikoksen mainitun luvun 11 §:ssä tarkoitettu esirikos on Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos tai mainitun luvun 1 §:ssä tarkoitettun kätkemisrikoksen esirikos;

14) rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 30 tai 31 §:ssä tarkoitettun sotilaskurinpitomenettelyn alaisen henkilön epäilty syyllistyminen sotilasoikeudenkäyntilain (326/1983) 2 §:ssä tarkoitettuun sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävään rikokseen, jollei Puolustusvoimien tai poliisin esitutkintaa koskevista toimivaltuuksista muuta johdu;

15) Rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön epäilty syyllistyminen rikoslain 40 luvussa tarkoitettuun virkarikokseen, jollei Puolustusvoimien tai poliisin esitutkintaa koskevista toimivaltuuksista muuta johdu.

8 §

Rikoksen estämisen ja selvittämisen siirtäminen poliisille tai Tullille

Viranomaisen, jolle rikoksen estäminen ja selvittäminen siirretään, varaa Rajavartiolaitokselle tilaisuuden osallistua estämiseen ja selvittämiseen myös siirron jälkeen, jos asia koskee:

- 1) valtionrajarikosta;
- 2) laittoman maahantulon järjestämistä ja siihen liittyviä vapautteen kohdistuvia rikoksia taikka ihmiskaupparikosta;
- 3) Rajavartiolaitoksen tarkastettavan asiakirjan väärennysrikosta; tai
- 4) Suomen alueellisen koskemattomuuden loukkaamista.

Rajavartiolaitoksen on siirrettävä rikoksen selvittäminen poliisin suoritettavaksi, jos on syytä epäillä Rajavartiolaitoksessa palvelevan henkilön syyllistyneen sotilasoikeudenkäyntiasiana käsiteltävään rikokseen tai rikoslain 40 luvussa tarkoitettuun rikokseen ja rikoksen vakavuus tai luottamus tutkinnan puolueettomuuteen sitä edellyttää. Rikoksen selvittäminen on kuitenkin aina siirrettävä poliisin suoritettavaksi, jos rikoksesta epäilty on Rajavartiolaitoksen päällikön tai apulaispäällikön, kenraalin tai amiraalin virkaan nimitetty virkamies.

13 §

Salaisten tiedonhankintakeinojen käyttäminen

Tässä luvussa säädetään televalvonnan, tukiasematietojen hankkimisen, suunnitelmallisen tarkkailun, peitellyn tiedonhankinnan, teknisen kuuntelun, teknisen katselun, teknisen seurannan ja teknisen laitetarkkailun (*tekninen tarkkailu*), teleosoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkimisen, yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetönnän, yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston, tietolähdetoiminnan ja valvotun läpilaskun käyttämisestä Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseen taik-

ka vaaran torjumiseen. Näitä tiedonhankintakeinoja voidaan käyttää salassa niiden kohteilta.

14 §

Salaisten tiedonhankintakeinojen käytön edellytykset

Sen lisäksi, mitä salaisten tiedonhankintakeinojen käytön erityisistä edellytyksistä jäljempänä säädetään, suunnitelmallista tarkkailua, teknistä kuuntelua, teknistä katselua, henkilön teknistä seuranta, teknistä laitetarkkailua, yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa, yksinomaan tietoverkossa tehtävää valeostoa, tietolähteen ohjattua käyttöä ja valvottua läpilaskua saadaan käyttää vain, jos niillä voidaan olettaa olevan erittäin tärkeä merkitys Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiselle. Yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan ja yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston käyttäminen edellyttää lisäksi, että se on välttämätöntä rikoksen estämiseksi.

16 §

Televalvonta ja sen edellytykset

Rajavartiolaitokselle voidaan sen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi antaa lupa kohdistaa televalvontaa henkilön hallussa olevaan tai hänen oletettavasti muuten käyttämäänsä teleosoitteeseen tai telepäätelaitteeseen, jos henkilön lausumien, uhkausten tai käyttäytymisen perusteella taikka muutoin voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyneen rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, lukuun ottamatta:

- 1) 4 §:n 14 ja 15 kohdassa tarkoitettuja rikoksia;
- 2) rikoslain 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua virkamiehen väkivaltaista vastustamista ja 14 §:ssä tarkoitettua törkeää lahjuksen antamista;
- 3) laittoman maahantulon järjestämiseen liittyvää rikoslain 25 luvun 4 §:ssä tarkoitettua panttivangin ottamista ja 4 a §:ssä tarkoitettua panttivangin ottamisen valmistelua;
- 4) Rajavartiolaitokseen kohdistuvia rikoslain 34 luvussa tarkoitettuja yleisvaarallisia rikoksia.

23 §

Peitelty tiedonhankinta ja sen edellytykset

Rajavartiolaitos saa käyttää peiteltyä tiedonhankintaa sen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi, jos henkilön lausumien tai muun käyttäytymisen perusteella voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyneen:

- 1) rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, lukuun ottamatta 16 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja rikoksia;
- 2) suunnitelmalliseen, järjestäytyneeseen, ammattimaiseen, jatkuvaan tai toistuvaan rikolliseen toimintaan liittyvään kätkemisrikokseen.

24 §

Peitellystä tiedonhankinnasta päättäminen

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö tai apulaisosastopäällikkö taikka tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämiseen oikeutettu rajavartiomies päättää peitellystä tiedonhankinnasta Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi.

29 §

Tekninen seuranta ja sen edellytykset

Jos teknisen seurannan tarkoituksena on seurata henkilön liikkumista sijoittamalla seurantalaite hänen yllään oleviin vaatteisiin tai mukanaan olevaan esineeseen (*henkilön tekninen seuranta*), saadaan toimenpide suorittaa vain, jos hänen voidaan perustellusti olettaa syyllistyvän Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaan rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, lukuun ottamatta 16 §:n 2 momentin 1–4 kohdassa tarkoitettuja rikoksia.

33 §

Telesoitteen tai telepäätelaitteen yksilöintitietojen hankkiminen

Rajavartiolaitos saa käyttää 1 momentissa tarkoitettujen tietojen hankkimiseksi ainoastaan sellaista teknistä laitetta, jota voidaan käyttää vain telesoitteen ja telepäätelaitteen yksilöimiseen. Liikenne- ja viestintävirasto tarkastaa teknisen laitteen tässä momentissa tarkoitetun vaatimustenmukaisuuden sekä sen, ettei laite ominaisuuksiensa vuoksi aiheuta haitallista häiriötä yleisen viestintäverkon laitteille tai palveluille.

Yksinomaan tietoverkossa tehtävä peitet toiminta ja yksinomaan tietoverkossa tehtävä valeosto

34 a §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävä peitet toiminta ja sen edellytykset

Peitet toiminnalla tarkoitetaan tiettyyn henkilöön tai tämän toimintaan kohdistuvaa suunnitelmallista tiedonhankintaa käyttämällä soluttautumista, jossa tiedonhankinnan edellyttämän luottamuksen hankkimiseksi tai tiedonhankinnan paljastumisen estämiseksi käytetään vääriä, harhauttavia tai peiteltyjä tietoja tai rekisterimerkintöjä taikka valmistetaan tai käytetään vääriä asiakirjoja.

Rajavartiolaitoksella on oikeus kohdistaa tutkittavakseen kuuluvan rikoksen estämiseksi ja selvittämiseksi henkilöön peitet toimintaa tietoverkossa, jos henkilön lausumien tai muun käyttäytymisen perusteella voidaan perustellusti olettaa hänen syyllistyvän sellaiseen Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaan rikokseen, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

34 b §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan toteuttaminen

Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi suoritettavan yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan toteuttaa tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu rajavartiomies.

34 c §

Rikoksentekokielto

Yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa suorittava rajavartiomies ei saa tehdä rikosta eikä aloitetta rikoksen tekemiseen.

34 d §

Järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan ja valvottuun läpilaskuun osallistuminen

Sen estämättä, mitä 34 c §:ssä säädetään, yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa suorittava rajavartiomies saa osallistuessaan järjestäytyneen rikollisryhmän toimintaan hankkia toimitiloja taikka kulku- tai muita sellaisia välineitä, osallistua henkilöiden, esineiden tai aineiden kuljettamisen järjestämiseen, hoitaa taloudellisia asioita taikka avustaa rikollisryhmää muilla näihin rinnastettavilla tavoilla, jos erittäin pätevin perustein on voitu olettaa, että:

- 1) toimenpide tehdään ilman hänen myötävaikutustaan;
- 2) rajavartiomiehen toiminta ei tule aiheuttamaan vaaraa tai vahinkoa kenenkään hengelle, terveydelle, vapaudelle taikka merkittävää vaaraa tai vahinkoa omaisuudelle; ja
- 3) avustaminen edistää merkittävästi peitetoiminnan tavoitteen saavuttamista.

Yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa suorittava rajavartiomies saa osallistua 37 §:ssä tarkoitetun valvotun läpilaskun kohteena olevan toimituksen järjestämiseen, jos osallistuminen edistää merkittävästi läpilaskun tavoitteen saavuttamista.

34 e §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa koskeva esitys ja suunnitelma

Yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa koskevassa esityksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) tiedonhankinnan kohteena oleva henkilö riittävästi yksilöitynä;
- 3) toimenpiteen perusteena oleva Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos riittävästi yksilöitynä;
- 4) yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan tavoite;
- 5) yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan tarpeellisuus;
- 6) muut kuin 1–5 kohdassa tarkoitetut yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan edellytysten arviointia varten tarvittavat tiedot.

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, jonka tulee sisältää päätöksenteon ja peitetoiminnan toteuttamisen kannalta oleelliset ja riittävän yksityiskohtaiset tiedot. Suunnitelma annetaan tiedoksi keskusrikospoliisille. Suunnitelmaa on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

34 f §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta päättäminen

Päätöksen tehtävään määrätyn salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun rajavartiomiehen toteuttamasta yksinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta tekee keskusrikospoliisin päällikkö Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikön tai apulaisosastopäällikön taikka tehtävään määrätyn salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun pidättämiseen oikeutetun rajavartiomiehen esityksestä.

Päätös voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan toteuttava hallintoyksikkö ja peitetoiminnan toteuttamisesta vastaava rajavartiomies;
- 3) tunnistetiedot yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetoimintaa suorittavista rajavartiomiehistä;
- 4) tiedonhankinnan perusteena oleva Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos;
- 5) yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan kohteena oleva henkilö, jonka voidaan perustellusti olettaa syyllistyvän 4 kohdassa tarkoitettuun Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaan rikokseen, jos henkilö on tiedossa;
- 6) tosiseikat, joihin epäily ja yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan edellytykset perustuvat;
- 7) peitetoiminnan tavoite ja toteuttamissuunnitelma;
- 8) päätöksen voimassaoloaika;
- 9) voidaanko yksinomaan tietoverkossa tehtävässä peitetoiminnassa tehdä 34 d §:ssä tarkoitettuja toimenpiteitä, ja toimenpiteiden perusteena olevat tosiseikat sekä peitetoiminnan rajoitukset ja ehdot.

Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava. Peitetoiminnan lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

34 g §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan laajentaminen

Jos yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan aikana ilmenee, että voidaan perustellusti olettaa toiminnan kohteena olevan henkilön syyllistyvän sen käyttämisen perusteena olevan Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen lisäksi siihen välittömästi liittyvään muuhun pakkokeinolain 10 luvun 3 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 28 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaan rikokseen tai törkeään laittoman maahantulon järjestämiseen, tehtävää suorittava rajavartiomies saa laajentaa yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan koskemaan myös sitä. Edellytyksenä on lisäksi, että peitetoiminnan välitön laajentaminen on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Toiminnan laajentaminen on kuitenkin saatettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeistään kolmen vuorokauden kuluttua tiedonhankinnan aloittamisesta keskusrikospoliisin päällikön ratkaistavaksi.

Jos yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan aikana ilmenee, että voidaan perustellusti olettaa muun kuin toiminnan kohteena olevan henkilön syyllistyvän pakkokeinolain 10 luvun 3 §:ssä tai poliisilain 5 luvun 28 §:n 2 momentissa tarkoitettuun Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaan rikokseen tai törkeään laittoman maahantulon järjestämiseen, tehtävää suorittava rajavartiomies saa laajentaa yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan koskemaan myös mainittua henkilöä. Edellytyksenä on lisäksi, että peitetoiminnan välitön laajentaminen on tarpeen rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi. Toiminnan laajentaminen on kuitenkin saatettava ilman aiheutonta viivytystä ja viimeis-

tään kolmen vuorokauden kuluttua tiedonhankinnan aloittamisesta keskusrikospoliisin päällikön ratkaistavaksi.

Jos yksinomaan tietoverkossa tehtävän peitetoiminnan laajentamisessa on kyse muun kuin Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämisestä ja toiminnan toteuttajana on poliisi, toiminnan laajentamista koskevassa asiassa noudatetaan poliisilain 5 luvun 34 §:ää.

34 h §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävä valeosto ja sen edellytykset

Valeostolla tarkoitetaan esitutkintaviranomaisen tekemää esineen, omaisuuden tai palvelun ostotarjousta tai ostoa, jonka tavoitteena on rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi saada viranomaisen haltuun tai löytää rikokseen liittyvä esine tai omaisuus taikka saada haltuun tai löytää todiste rikosasiassa tai rikoksella saatu hyöty.

Tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu rajavartiomies saa, siten kuin jäljempänä säädetään, tehdä yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston yleisön saataville toimitetusta myyntitarjouksesta Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi, jos rikoksesta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta tai kyseessä on kätkemisrikos, ja on todennäköistä, että valeostolla saavutetaan 1 momentissa tarkoitettu tavoite. Muun kuin näyte-erän ostaminen edellyttää, että ostaminen on välttämätöntä valeoston toteuttamiseksi.

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttaja saa tehdä vain sellaista tiedonhankintaa, joka on välttämätöntä yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamiseksi. Valeosto on toteutettava siten, ettei se saa kohteena olevaa tai muuta henkilöä tekemään rikosta, jota hän ei muuten tekisi.

34 i §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttaminen

Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen estämiseksi tai selvittämiseksi suoritettavan yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttaa tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu rajavartiomies.

34 j §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävästä valeostosta päättäminen

Päätöksen 34 i §:ssä tarkoitetun tehtävään määrätyn salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun rajavartiomiehen toteuttamasta yksinomaan tietoverkossa tehtävästä valeostosta tekee keskusrikospoliisin päällikkö Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikön tai apulaisosastopäällikön taikka tehtävään määrätyn salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutetun pidättämiseen oikeutetun rajavartiomiehen esityksestä.

Päätös voidaan antaa enintään kahdeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen perusteena oleva Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluva rikos;
- 2) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston kohteena oleva henkilö;
- 3) tosiseikat, joihin epäily ja yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston edellytykset perustuvat;
- 4) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston kohteena oleva esine, omaisuus tai palvelu;
- 5) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston tarkoitus;
- 6) päätöksen voimassaoloaika;

- 7) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston suorittamista johtava ja valvova pidättämiseen oikeutettu virkamies;
- 8) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston rajoitukset ja ehdot.

34 k §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamista koskeva suunnitelma

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamisesta on laadittava kirjallinen suunnitelma, jos se on tarpeen toiminnan laajuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi.

Suunnitelmaa on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

34 l §

Yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamista koskeva päätös

Päätös yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamisesta on tehtävä kirjallisesti. Päätöksen tekee yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamisesta vastaava salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämiseen oikeutettu rajavartiomies.

Päätöksessä on mainittava:

- 1) yksinomaan tietoverkossa tehtävästä valeostosta päättänyt rajavartiomies, päätöksen antopäivä ja sisältö;
- 2) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttava hallintoyksikkö;
- 3) tunnistetiedot yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston suorittavista Rajavartiolaitoksen rikostorjunnan rajavartiomiehistä;
- 4) selvitys siitä, miten on varmistuttu, että yksinomaan tietoverkossa tehtävä valeosto ei saa sen kohteena olevaa tai muuta henkilöä tekemään rikosta, jota hän ei muuten tekisi;
- 5) yksinomaan tietoverkossa tehtävän valeoston toteuttamisen rajoitukset ja ehdot.

Jos toimenpide ei siedä viivytystä, päätöstä ei tarvitse laatia kirjallisesti ennen yksinomaan tietoverkossa tehtävää valeostoa. Päätös on kuitenkin laadittava kirjallisesti viipymättä toimenpiteen jälkeen.

Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava.

36 §

Tietolähdetoiminta ja tietolähteen ohjatun käytön edellytykset

Tietolähdetoiminnalla tarkoitetaan muuta kuin satunnaista luottamuksellista, Rajavartiolaitokselle laissa tutkittavaksi säädettyjen rikosten estämiseen ja selvittämiseen tai rajaturvallisuuden ylläpitämiseen liittyvien tehtävien hoitamiseksi merkityksellisten tietojen vastaanottamista rajavartio- ja muun viranomaisen ulkopuoliselta henkilöltä (*tietolähde*).

Rajavartiolaitos saa pyytää tähän tarkoitukseen hyväksyttyä henkilökohtaisilta ominaisuuksilta sopivaa, rekisteröityä ja tiedonhankintaan suostunutta tietolähdettä hankkimaan 1 momentissa tarkoitettuja tietoja (*tietolähteen ohjattu käyttö*).

Tietolähteen ohjatussa käytössä tietoja ei saa pyytää hankittavaksi sellaisella tavalla, joka edellyttäisi viranomaiselle kuuluvien toimivaltuuksien käyttöä tai joka vaarantaisi tietolähteen tai muun henkilön hengen tai terveyden. Ennen tietolähteen ohjattua käyttöä tietolähteelle on tehtävä selkoa hänen oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä erityisesti hänelle lain mukaan sallitusta ja kielletystä toiminnasta. Tietolähteen turvallisuudesta on tarpeen mukaan huolehdittava tiedonhankinnan aikana ja sen jälkeen.

36 a §

Tietolähdettä koskevien tietojen käsittely ja palkkion maksu

Tietolähdettä koskevat tiedot voidaan tallettaa henkilörekisteriin. Tietojen käsittelystä säädetään henkilötietojen käsittelystä Rajavartiolaitoksessa annetussa laissa.

Rekisteröidylle tietolähteelle voidaan maksaa palkkio. Perustellusta syystä palkkio voidaan maksaa myös rekisteröimättömälle tietolähteelle. Palkkion veronalaisuudesta säädetään erikseen.

36 b §

Tietolähteen ohjatusta käytöstä päättäminen

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö tai apulaisosastopäällikkö taikka tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämiseen oikeutettu rajavartiomies päättää tietolähteen ohjatusta käytöstä.

Päätös voidaan antaa enintään kuudeksi kuukaudeksi kerrallaan.

Päätös tietolähteen ohjatusta käytöstä on tehtävä kirjallisesti. Päätöksessä on mainittava:

- 1) toimenpiteen esittäjä;
- 2) tiedonhankinnan toteuttava hallintoyksikkö ja sen toteuttamisesta vastaava rajavartiomies;
- 3) tunnistetiedot tietolähteestä;
- 4) toimenpiteen peruste;
- 5) toimenpiteen kohteena oleva henkilö, jos hän on päätöstä tehtäessä yksilöitävissä;
- 6) tiedonhankinnan tavoite ja toteuttamissuunnitelma;
- 7) päätöksen voimassaoloaika;
- 8) tietolähteen ohjatun käytön rajoitukset ja ehdot.

Päätöstä on olosuhteiden muuttuessa tarvittaessa tarkistettava. Tietolähteen ohjatun käytön lopettamisesta on tehtävä kirjallinen päätös.

38 §

Valvotusta läpilaskusta päättäminen

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö tai apulaisosastopäällikkö taikka tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu pidättämiseen oikeutettu rajavartiomies päättää Rajavartiolaitoksen suorittamasta valvotusta läpilaskusta.

— — — — —

52 §

Salaisen tiedonhankintakeinon käytöstä ilmoittaminen

— — — — —

Suunnitelmallisesta tarkkailusta, peitelystä tiedonhankinnasta, yksinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta, yksinomaan tietoverkossa tehtävästä valeostosta ja tietolähteen ohjatusta käytöstä ei ole velvollisuutta ilmoittaa tiedonhankinnan kohteelle, jos asiassa ei ole aloitettu esitutkintaa. Jos esitutkinta aloitetaan, noudatetaan pakkokeinolain 10 luvun 60 §:ää.

— — — — —

Ilmoitusta koskevan asian käsittelyssä tuomioistuimessa noudatetaan 39 §:ää. Yksinomaan tietoverkossa tehtävästä peitetoiminnasta, yksinomaan tietoverkossa tehtävästä valeostosta ja tietolähteen ohjatusta käytöstä ilmoittamista koskevat asiat käsitellään Helsin-

gin käräjäoikeudessa. Tällöin tuomioistuimelle on toimitettava ainoastaan asian käsittelemiseksi välttämättömät tiedot. Asian käsittelyssä on kiinnitettävä erityistä huomiota salassapitovelvollisuuden toteutumiseen ja siihen, että asiakirjoihin ja tietojärjestelmiin sisältyvien tietojen suoja turvataan tarvittavin menettelytavoin ja tietoturvallisuusjärjestelyin.

58 §

Salaisten pakkokeinojen käyttäminen

Salaisten pakkokeinojen käyttöön Rajavartiolaitoksen suorittamassa esitutkinnassa sovelletaan pakkokeinolain 10 lukua jäljempänä säädetyin poikkeuksin.

Rajavartiolaitoksen käytössä eivät ole peitetointa ja valeosto, lukuun ottamatta yksinomaan tietoverkossa tehtävää peitetointia ja yksinomaan tietoverkossa tehtävää valeostoa.

Rajavartiolaitoksella on oikeus:

1) telekuunteluun ja tietojen hankkimiseen telekuuntelun sijasta vain selvittäessä törkeää laittoman maahantulon järjestämistä taikka ihmiskauppaa tai törkeää ihmiskauppaa;

2) televalvontaan selvittäessä Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaa rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta tai törkeää laittoman saaliin kätkemistä, 4 momentissa säädetyin poikkeuksin;

3) muuhun peiteltyyn tiedonhankintaan kuin pakkokeinolain 10 luvun 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peiteltyyn tiedonhankintaan tietoverkossa selvittäessä Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaa rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, 4 momentissa säädetyin poikkeuksin, taikka suunnitelmalliseen, järjestäytyneeseen, ammattimaiseen, jatkuvaan tai toistuvaan rikolliseen toimintaan liittyvää kätkemisrikosta;

4) henkilön tekniseen seurantaan selvittäessä Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaa rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään neljä vuotta vankeutta, 4 momentissa säädetyin poikkeuksin.

Rajavartiolaitoksella ei ole oikeutta televalvontaan, henkilön tekniseen seurantaan ja muuhun peiteltyyn tiedonhankintaan kuin pakkokeinolain 10 luvun 14 §:n 4 momentissa tarkoitettuun peiteltyyn tiedonhankintaan tietoverkossa selvittäessä:

1) 4 §:n 14 ja 15 kohdassa tarkoitettuja rikoksia;

2) rikoslain 16 luvun 1 §:ssä tarkoitettua virkamiehen väkivaltaista vastustamista ja 14 §:ssä tarkoitettua törkeää lahjuksen antamista;

3) laittoman maahantulon järjestämiseen liittyvää rikoslain 25 luvun 4 §:ssä tarkoitettua panttivangin ottamista ja 4 a §:ssä tarkoitettua panttivangin ottamisen valmistelua;

4) Rajavartiolaitokseen kohdistuvia rikoslain 34 luvussa tarkoitettuja yleisvaarallisia rikoksia.

Rajavartiolaitoksen suorittaessa 5 §:ssä tarkoitettua muuta esitutkintaa salaisista pakkokeinoista ei ole rajavartiomiehen käytettävissä telekuuntelu, tietojen hankkiminen telekuuntelun sijasta, televalvonta, peitelty tiedonhankinta, henkilön tekninen seuranta, peitetointa, valeosto eikä tietolähteen ohjattu käyttö.

59 §

Peitellystä tiedonhankinnasta päättäminen rikoksen esitutkinnassa

Rajavartiolaitoksen esikunnan oikeudellisen osaston osastopäällikkö tai apulaisosastopäällikkö taikka tehtävään määrätty salaiseen tiedonhankintaan erityisesti koulutettu piddättämiseen oikeutettu rajavartiomies päättää peitellystä tiedonhankinnasta Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvan rikoksen selvittämiseksi.

399/2025

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä syyskuuta 2025.

Tämän lain voimaan tullessa voimassa oleviin salaisiin tiedonhankintakeinoihin ja salaisiin pakkokeinoihin sovelletaan tämän lain säännöksiä.

Helsingissä 27.6.2025

Tasavallan Presidentti

Alexander Stubb

Sisäministeri Mari Rantanen